

Johan Witteveen © MARTIJN BEEKMAN

‘Staatsschuld hoeft helemaal niet te worden afgelost’

Laurens Kok en Jan Hoedeman

[AD.nl](#) | 2017-09-12T13:01:01.101+02:00

Johan Witteveen Nederland moet stoppen met zuinig zijn, zegt voormalig IMF-baas en prominent VVD'er Johan Witteveen (96). Het komende kabinet moet het geld laten rollen, ook al is er dan weer een begrotingstekort. „Anders zal de euro niet houdbaar blijken.”

We moeten investeren in zorg, Defensie en onze dijken

De stapel paperassen naast zijn fauteuil verraadt dat Johan Witteveen de afgelopen tijd niet heeft stilgezeten. De papieren bevatten onder meer correspondentie met premier Mark Rutte en met Christine Lagarde, die als directeur van het Internationaal Monetair Fonds

dezelfde functie bekleedt als Witteveen in de jaren zeventig. Daarnaast beken de 96-jarige brieven te hebben geschreven aan bondskanselier Angela Merkel, commissievoorzitter Jean-Claude Juncker en de nieuwe Franse president Emmanuel Macron. „Ik ben wel heel oud, maar nog steeds heel erg bezig”, zegt de VVD’er in zijn Wassenaarse studeerkamer.

U bent een man met een missie. Wat zit u zo dwars?

„De euro staat onder grote druk doordat landen als Nederland en Duitsland al jaren veel meer exporteren dan importeren. Daardoor hebben wij een groot overschot op onze betalingsbalans. Als we nog de gulden en de D-mark hadden gehad, hadden we onze munten allang via een revaluatie duurder gemaakt ten opzichte van de lire of de peseta. Maar omdat we met de euro in een muntunie zitten kan dat niet.”

Johan Witteveen in zijn werkkamer en als minister in 1968 © ANP

Waarom is dat een probleem?

„De euro is voor Nederland en Duitsland te goedkoop. De onbalans in de eurozone wordt alleen maar groter. Zuidelijke eurolanden slagen er domweg niet in met ons te concurreren. Als het zo doorgaat, zal de euro niet houdbaar blijken.”

Wat moet het komende kabinet doen?

„We moeten veel meer investeren. In onze zorg, in Defensie, in onze dijken. En om dat te betalen, mag het begrotingstekort weer toenemen. In miljarden gaat de staatsschuld dan wel omhoog, maar als percentage van het bruto binnenlands product blijft de schuld gelijk, omdat onze economie groeit.”

Zo blijft de schuld betaalbaar? „Precies. Er is de afgelopen jaren eenzijdig aan de begrotingstekorten gewerkt. Door zo zwaar te bezuinigen, is er onnodige werkloosheid en leed veroorzaakt. Dat vind ik fout.”

Er wordt gezegd: in een huishouden kun je ook niet meer uitgeven dan er binnenkomt. Maar dat is helemaal niet het geval!

Schulden laten oplopen, dat horen we niet vaak uit de mond van een VVD'er. Wat vindt Mark Rutte van uw voorstel? „Hij heeft me uitgebreid geantwoord. Dat stel ik op prijs. Hij zegt dat Nederland al extra investeert, doordat we minder gas oppompen, terwijl de overheidsuitgaven stijgen. Rutte, De Nederlandsche Bank, het Centraal Planbureau, het hele Nederlandse establishment, ze zitten allemaal onder de verlamming van de Duitse druk. Klaas Knot is president van De Nederlandsche Bank geworden, omdat hij de bezuinigingen steunt. Anders was hij nooit uitgekozen.” Maar wat is er mis met de tering naar de nering zetten? „Dat is onze calvinistische inslag. Het is helemaal nergens voor nodig dat de staatsschuld helemaal wordt afgelost. Er wordt gezegd: in een huishouden kun je ook niet meer uitgeven dan er binnenkomt. Maar dat is helemaal niet het geval! Om een huis te kopen, nemen we ook een hypotheek.”

Daar betaal je rente voor.

„Het gaat erom dat de schuld betaalbaar blijft. Nu hangt het idee in de lucht dat het prachtig is om geen schuld te hebben. Maar het is heel normaal dat de overheid nuttige investeringen doet. Dat kan nu, zonder de belastingen te laten stijgen. Bovendien is de rente laag. We doen onszelf te kort. In mijn tijd als minister van Financiën (in het kabinet-De Jong, red.) keken we naar de ruimte op de betalingsbalans. Het overschot was de ruimte die je had om te kunnen investeren.” Krijgt u buiten Nederland meer respons? „Macron, Merkel en Juncker zijn mijn verhaal aan het bekijken. Christine Lagarde heeft mij een heel positieve reactie gestuurd. Ik kreeg van haar een grote

stapel consultatiestukken die het IMF met de Europese Commissie heeft uitgewisseld. Daarin komt het IMF tot precies dezelfde conclusie als ik.”**Met de herverkiezing van Merkel lijkt Duitsland, en ook Nederland, geen andere koers te gaan varen.**

„De bewondering voor Duitsland, dat het economisch zo goed doet, snap ik. Maar tegelijkertijd heeft het land zijn infrastructuur verwaarloosd. De Duitsers zouden zichzelf meer mogen gunnen. En Nederland ook.”

© ANP